

Tygodnik Gospodarczy

Rok III

Poznań, dnia 25 października 1947

Nr 43

TREŚĆ: Wynagrodzenie za użytkowanie majątku opuszczonego — Poradnik księgowego — Zysk brutto w przedsiębiorstwie przemysłowym (str. 392) — Wyjaśnienia w sprawach skarbowych (str. 394) — Koncesjonowanie handlu (str. 395) — Komunikaty i handel zagraniczny (str. 396).

Wynagrodzenie za użytkowanie majątku opuszczonego

1. *Wstęp* — Dnia 15 lutego 1947 r. wydał Sąd Najwyższy wyrok, opublikowany w „Państwie i Prawie” (rok II, zeszyt 9), w którym Sąd uznał obowiązywanie zasady, że — każdy, nie wyłączając Skarbu Państwa, kto objął i użytkował majątek opuszczony, jest obowiązany wynagrodzić właściciela majątku za to użytkowanie, jeżeli takie użytkowanie przedstawia wartość i w obrocie cywilnym pobiera się za nie wynagrodzenie pieniężne lub inne majątkowe; ustawa z dnia 6 maja 1945 r. (Dz. U. Nr. 17, poz. 97) o majątkach opuszczonych i porzuconych, ani późniejszy dekret z dnia 8 marca 1946 r. (Dz. U. Nr. 13, poz. 87) o majątkach opuszczonych i poniemieckich nie uchylili tego obowiązku. Uzasadniając wyrok Sąd omawia nie tylko obowiązek dania wynagrodzenia za użytkowanie w związku z przepisami ustawy i dekretu o majątkach opuszczonych, porzuconych i poniemieckich, lecz również przytacza przepisy prawa cywilnego. Sąd dochodzi do wniosku, że obojętne tu jest, czy mamy do czynienia z majątkiem opuszczonym czy też majątkiem innego rodzaju, gdyż prawo do żądania wynagrodzenia opiera się na tytule własności i ma ono zastosowanie w każdej sytuacji, jak długo trwa własność.

Orzeczenie Sądu Najwyższego ma poważne znaczenie praktyczne. Wiele osób — skutkiem działań wojennych — zostało pozbawionych nieruchomości ruchomości, czy też przedsiębiorstw, które dostały się w ręce innych osób czerpiących korzyści z cudzej własności. W wypadkach tych powstaje zagadnienie wynagrodzenia za użytkowanie cudzej własności. Wydaje się też pożytecznym dokładniejsze omówienie zasad przytoczonych przez Sąd Najwyższy oraz przypomnienie w paru zdaniach celu, jakiemu służy ustawa i dekret o majątkach opuszczonych, porzuconych i poniemieckich.

2. *Majątki opuszczone, porzucone i poniemieckie* — Ustawy i dekrety regulujące losy majątków opuszczonych, porzuconych i poniemieckich powołują do życia Urzędy Tymcz. Zarządu Państwa i Urzędy Likwidacyjne, których zadaniem jest roztoczenie opieki nad tymi majątkami, Majątki niemieckie przechodzą na własność Skarbu Państwa. Inne majątki mają być wydane właścicielom z chwilą, gdy zgłoszą się oni po ich objęcie oraz wykażą swe własności. Powołane do życia urzędy z reguły nie wykonują zarządu samodzielnie, lecz posługują się innymi osobami prawnymi a często osobami fizycznymi, którym oddają mienie opuszczone i porzucone w zarząd i użytkowanie. Koszty nadzoru zabezpieczającego i zarządu majątków opuszczonych obciążają te majątki. Wszelkie wpływy osiągnięte z zarządzanego majątku opuszczonego — po potrąceniu wydatków bieżących, kosztów nadzoru oraz równowartości nakładów — należy składać na specjalny rachunek celem wydania ich w przyszłości właścicielowi.

Właścicielowi majątku opuszczonego należy na jego wniosek przywrócić posiadanie tego majątku, niezależnie od tego, w którym posiadaniu majątek ten się znajduje. Właściwa do rozpoznania wniosku jest władza zarządzająca majątkiem, która może wydać posiadanie za zgodą Urzędu Likwidacyjnego. Jeżeli wprowadzenie w posiadanie nie nastąpi w tym trybie, wniosek o wprowadzenie rozpatrzy Sąd Grodzki miejsca, w którym majątek się znajduje.

Majątki opuszczone, które zostały przekazane w zarząd ministerstwu, organom samorządu terytorialnego lub za zgodą ministerstwa, instytucjom użyteczności publicznej, instytucjom spółdzielczym, społecznym, organizacjom kulturalnym i oświatowym oraz organizacjom pomocy

dla grup ludności szczególnie prześladowanych przez Niemców — przechodzą we własność tych instytucyj, jeśli znajdowały się w ich posiadaniu co najmniej przez lat 8, jeżeli chodzi o nieruchomości a co najmniej przez lat 3, jeżeli chodzi o ruchomości.

3. *Wynagrodzenie za użytkowanie według prawa cywilnego* — Majątek opuszczony nie przestaje być własnością tego, kto był jego właścicielem przed opuszczeniem i w związku z wojną utracił tylko posiadanie a ważne nie przelał swego prawa własności na inną osobę. Własność jest to prawo korzystania z rzeczy w granicach przez ustawy określonych a więc prawo użytkowania rzeczy i rozporządzania nią. Pożytki i rzeczy należą się właścicielowi. Nikt nie może być pozbawiony własności ani przychodów z własnością związanych, jak tylko w wypadkach interesu publicznego na mocy specjalnych ustaw. Przeto — zdaniem Sądu Najwyższego — jeżeli osoba fizyczna albo prawna objęła majątek opuszczony, nie będąc ani następcą prawnym ani kuratorem nieobecnego właściciela, to może być uważana stosownie do okoliczności albo za osobę zarządzającą tym majątkiem bez zlecenia albo za posiadacza czerpiącego korzyści dla siebie z cudzej własności. W pierwszym przypadku, tj. gdy działa jako prowadzący cudze sprawy bez zlecenia, winien on działać z korzyścią dla właściciela i zgodnie z rzeczywistą lub domniemaną jego wolą oraz prowadzić sprawy dopóty, dopóki właściciel będzie mógł sam objąć zarząd nad majątkiem. Z czynności swych prowadzący cudzą sprawę winien złożyć rachunek (art. 115—120 k. z.). W drugim przypadku posiadacz działa w swym własnym interesie i przywłaszcza sobie cudzą własność. Jest on z reguły posiadaczem w złej wierze, tj. wie, że jemu nie przysługuje własność lub nie wie z powodu swego niedbalstwa. Posiadacz w złej wierze obowiązany jest uiścić wynagrodzenie na używanie rzeczy oraz zwrócić pożytki, których wbrew zasadom prawidłowej gospodarki nie uzyskał (art. 312 pr. rzec.).

Z powyższych zasad wynika, że każdy a więc i Skarb Państwa, o ile objął i użytkuje majątek opuszczony, jest na zasadach prawa cywilnego — obowiązany wynagrodzić właściciela majątku za to użytkowanie, jeżeli takie użytkowanie przedstawia wartość w obrocie cywilnym i w obrocie tym pobiera się za nie wynagrodzenie pieniężne lub inne majątkowe.

4. *Wynagrodzenie a prawo o majątkach opuszczonych i poniemieckich* — Sąd Najwyższy

rozważa też pytanie, czy ustawa o majątkach opuszczonych i porzuconych oraz późniejszy dekret o majątkach opuszczonych i poniemieckich nie uchylili obowiązku dania wygroźdzenia za użytkowanie majątku opuszczonego. Sąd dochodzi do przekonania, że tak ustawa (Dz. U. r. 1945 nr. 17, poz. 97) jak i dekret (Dz. U. r. 1946 nr. 13, poz. 87) mają na celu, o ile chodzi o majątki opuszczone, zachowanie tych majątków, unormowanie zarządu nimi i ułatwienie przywrócenia posiadania osobom, które posiadanie majątku utraciły w związku z wojną, a w razie ich nieobecności — ich bliskim krewnym i małżonkowi, lecz ustawa i dekret nie pozbawiają właścicieli majątków żadnego z ich praw i uprawnień. Przeciwnie, oddanie majątku w zarząd i użytkowanie osobom prawnym prawa publicznego, instytucjom społecznym, kulturalnym itd. nie narusza praw osób, którym ma być przywrócone posiadanie majątku, a więc praw jego właściciela (art. 12 dekretu i art. 13 i 14 ustawy). W razie sprzedaży majątku wypłaca się właścicielowi otrzymaną ze sprzedaży cenę. Wszelkie wpływy osiągnane z opuszczonego majątku były składane do państwowej instytucji bankowej na rachunek specjalny majątku opuszczonego albo też są składane na rachunek Głównego Urzędu Likwidacyjnego, podczas gdy wpływy z majątków porzuconych składane były jako dochód Skarbu Państwa (art. 17 ust. i art. 14 dekretu). Czyny z tytułu dzierżawy lub najmu przysługują właścicielowi lub gdy on zmarł, jego najbliższej rodzinie (art. 17 dekretu). Po myśli ustawy o majątkach opuszczonych i porzuconych, Tymczasowy Zarząd Państwowy na zasadzie tytułu wykonawczego osobę uprawnioną wprowadzi w posiadanie majątku opuszczonego i wyda jej wszelkie dotyczące tego majątku księgi, rachunki, wykazy itd. oraz przypadającą jej gotowiznę; ewentualne spory z tytułu rozliczenia będą rozstrzygnięte w drodze postępowania sądowego (art. 31 ustawy).

Z powyższych przepisów wynika — jak zaznacza Sąd Najwyższy — że majątki opuszczone były, są i mogą być zarządzane i użytkowane tylko jako majątki cudze i na rzecz właścicieli. Zarówno prawo właścicieli do majątku jak i do przychodów, które pobrały inne osoby fizyczne lub prawne, czy też jako zarządcy bez zlecenia, czy to jako posiadane bez tytułu, czy też wreszcie z mocy ustawy lub dekretu — nie zostały właścicielom odebrane.

dr Z. K. Nowakowski

Poradnik księgowego

Zysk brutto w przedsiębiorstwie przemysłowym

III.

Zanim przystąpimy do zasadniczego tematu, podamy nasamprzód wyjaśnienie odnośnie przeprowadzonego księgowania podanego i rozwiązane w numerze 42 Tygodnika.

Zaznaczyliśmy, że temat oparto na tle ogólnym, pomijając chronologię i kolejność przebiegania na podstawie dowodów wewnętrznych a raczej kierowano się ko-

niecznością budowy takiego układu, który pozwoliłby stworzyć konta produkcji, by na tej podstawie ustalić zysk brutto, w oparciu o przyjęty klucz procentowy, względnie przy sporządzaniu wstępnym o osiągniętą sprzedaż.

W księgowości przemysłowej ze względu na zachowanie jak najdalej idącej przejrzystości należy tworzyć dla typowych składników majątkowych, kapitałowych oraz wy-

ników oddzielne konta, które przy końcu okresu sprawozdawczego grupujemy według wytycznych przyjętych w przemyśle ze szczególnym zwróceniem uwagi na konto produkcji.

Konto produkcji budujemy na podstawie tych kont, które uwidaczniają wszelkiego rodzaju wkład bezpośrednio związany z produkcją. Znaczący to, że te konta zamykamy kontem produkcji, które po stronie Winien da nam w globalnej sumie koszt własny wyprodukowanych towarów.

W naszym przykładzie przewidziano dwa konta produkcji: jedno grupujące koszt wytworzenia ubrań gat. I., drugie dotyczące ubrań gat. II. Jak wynika z pierwszego tego konta, na koszt własny wytworu ubrań gat. I. składają się następujące dane:

1. wartość materiału ubraniowego tj.	zł 154.000,—
2. wartość dodatków	" 38.500,—
3. amortyzacja maszyn fabryczn.	" 1.200,—
4. amortyzacja ruchomości fabr.	" 250,—
5. wypłata pracownikom zatrudnionym bezpośrednio przy produkcji	" 137.500,—
6. związane z wypłatą powyższą świadczenia społeczne i ustawowe	" 21.550,—
7. koszt przeprowadzonych napraw maszyn fabrycz.	" 4.250,—

łącznie zł 357.250,—

Według podanego założenia w temacie na 1 ubranie potrzeba 2,85 m materiału. Wynika dalej z tematu, że na produkcję ubrań gat. I wydano ogółem 70 m. Na podstawie tych danych obliczamy ilość wyprodukowanych ubrań, tj. $70 : 2,85 = 24$ z zaokrągleniem, biorąc pod uwagę odpadki.

Koszt zł 357.250,— dotyczy wyprodukowanych 24 ubrań; 1 ubranie kosztuje nas zł 14.905,— (357.250 : 24) licząc do pełnego złotego. Pozostała na skutek zaokrąglenia dyferencja w wysokości zł 10,— została (jak to wynika z przebiegu księgowania) przerzucona na specjalne konto różnic kalkulacyjnych, które zamknięto kosztem strat i zysków.

Z wyprodukowanych ogółem 24 ubrań gat. I sprzedano 15 ubrań za zł 262.500, tj. 1 ubranie sprzedano za zł 17.500. Różnica między kosztem własnym a sprzedażą stanowi zysk brutto.

Sprzedaż 1 ubrania gat. I	zł 17.500,—
Koszt własny 1 ubrania gat. I	zł 14.885,—

zysk brutto zł 2.615,—
to jest w stosunku do kosztu własnego ca 17 %.

Gdybyśmy analogicznie postąpili w odniesieniu do ubrań gat. II. uzyskamy następujący wynik:

Sprzedaż 1 ubrania gat. II	zł 19.000,—
Koszt własny 1 ubrania gat. II	zł 15.169,—

zysk brutto zł 3.831,—
to jest w stosunku do kosztu własnego ca 25 %.

Ponieważ koszty produkcji dzielono w równej części na gat. I i II ubrań możemy łatwo obliczyć przeciętny wykazany zysk brutto, który wynosi 21% (25 + 17) : 2. Jak wy-

nika dalej z poniższego zestawienia, zysk brutto wynosi 20,8%, co przy zaokrągleniu doprowadza do tego samego wyniku.

Z dalszego toku księgowania wynika, że wartość własnego kosztu produkcji ubrań została przerzucona na konto „Ubrania gat. I. albo „Ubrania gat. II”, a z tych kont na konto sprzedaży ubrań po cenie kosztów własnych.

Dla przykładu: sprzedano 15 ubrań gat. I; — ich wartość po cenie kosztów własnych $15 \times 14.885,— = 223.275,—$. W ten sposób na koncie „Ubrania gat. I” pozostała różnica zł 133.965,— stanowi wartość remanentu końcowego 9 ubrań ($9 \times 14.885,— = 133.965,—$).

Saldo konta „Sprzedaż ubrań gat. I.” wykazuje różnicę, która jest zyskiem brutto. Różnicę przerzucono na konto strat i zysków.

Z tym ostatnim kontem należałoby powiązać wyniki bezpośrednio związane ze sprzedażą, — jednak momentu tego nie uwzględniono, ponieważ nie ma zasadniczego wpływu na zysk brutto przedsiębiorstwa przemysłowego.

Na zakończenie podajemy zestawienie w dwu układach dla dalszej analizy, którą omówimy w jednym z następnych numerów Tygodnika.

I			
Produkcja gat. I ubrań		357.250,—	
" " II "		424.750,—	782.000,—
mniej zapas końcowy ubrań gat. I 133.965,—			
		II 257.873,—	391.838,—
			390.162,—
zysk brutto z ubrań gat. I		39.225,—	
" " II		42.141,—	81.366,—
			471.528,—
mniej różnice kalkulacyjne			
na produkcji gat. I ubrań		10,—	
" " " II "		18,—	28,—
sprzedaż ubrań gat. I 262.500,—			
" " " II		209.000,—	471.500,—
zysk brutto w stosunku do zakupu wynosi:			
		$81366,— \times 100$	
		$\frac{\quad}{390.162,—} = 20,8 \%$	

zysk brutto na ubraniach g. I	39.225,—	
" " g. II	42.141,—	81.366,— 20,8 %
mniej koszty ogólne	46.738,—	12 %
zysk netto w stosunku do zakupu	34.628,—	8,8 %

Sprostowanie

W Nr 42 Tyg. Gosp. na stronie 387 mylnie podano tytuł. Tytuł ten winien brzmieć. Zysk brutto w przedsiębiorstwie przemysłowym.

II

	Ubrania g. I.	%	Ubrania g. II.	%	Razem	%
koszt produkcji	357.240,—	—	424.732,—	—	781.972,—	—
mniej stan końcowy	133.965,—	—	257.873,—	—	391.838,—	—
koszt własny	223.275,—	100	166.859,—	100	390.134,—	100
sprzedaż	262.509,—	—	209.000,—	—	471.500,—	—
zysk brutto	39.225,—	17	42.141,—	25	81.366,—	20,8
koszty ogólne	23.369,—	10	23.369,—	14	46.738,—	12
zysk netto	15.856,—	7	18.772,—	11	34.628,—	8,8

Wyjaśnienia w sprawach skarbowych

Handel hurtowy — Stawki podatkowe.

„Materiały Budowlane — Ostrów Wkp.” — Pytanie: Jaka jest stawka podatku obrotowego w handlu hurtowym artykułami budowlanymi z magazynów oraz jaka jest stawka podatku obrotowego w handlu hurtowym *transzytowym*, tzn. przy wysyłkach wagonowych i drobnicowych bezpośrednio z fabryk pod adresem odbiorców (detalistów).

Konstrukcja pytań postawionych przez P. T. jak i dalsza treść listu wskazują, iż porusza P. T. również zagadnienia niezwiązane bezpośrednio z cytowanymi pytaniami a mianowicie:

3. sprzedaż towarów z magazynów — scil. własnych;
4. sprzedaż towarów bezpośrednio z fabryk z wysyłką na adres odbiorców;
5. stawka podatku przy prowadzeniu ksiąg handlowych.

Zanim przystąpimy do wyjaśnienia poruszonych wątpliwości, korzystamy ze sposobności, by zauważyć, iż pojęcie *handlu hurtowego* uległo zasadniczym zmianom, jeżeli chodzi o rządy ustaw dawnych i nowych dekretów podatkowych. I tak: pod rządem ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym kryterium istotnym dla rozstrzygnięcia kwestii, czy dany zakład należy uznać za hurtowy czy detaliczny, była okoliczność, czy przeważa zbyt w większych ilościach, czyli w całych partiach, czy też zbyt w mniejszych ilościach, następnie czy sprzedaje się głównie kupcom i przemysłowcom, czy też głównie drobnym kupcom i spożywcem.

Zatem nie było można twierdzić, że kupiec, sprzedający swój towar przeważnie w mniejszych ilościach drobnym kupcom i spożywcem, dlatego winien być uznany za hurtownika i z tego jedynie powodu, że dokonał kilka transakcji całymi partiami z większymi kupcami lub przemysłowcami ani że hurtownik jest detalistą z tego tytułu, że sprzedał kilka sztuk towaru pojedynczo lub bezpośrednio spożywcem.

Dalej, zakłady handlowe, z których obok sprzedaży konsumentom dokonywa się także sprzedaży przemysłowcom w ilościach większych wprawdzie lecz nie w partiach (np. mąki w workach — piekarzom, materiałów odzieżowych w sztukach — albo w większych odcinkach — krawcom itp.) — winny być traktowane jako zakłady sprzedaży detalicznej.

Obecnie obowiązujące przepisy podatkowe nie posługują się pojęciem „handlu hurtowego” z wyjątkiem rozporządzenia ministrów przemysłu i handlu oraz skarbu z dnia 22 sierpnia 1947 r. w sprawie wysokości oraz terminu uiszczenia opłat za zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 312), które w § 2 w tabeli stawek wprowadza termin: „sprzedaż hurtowa” dodając w nawiasie: „wykazująca wszystkich odbiorców.”

Powyzsza okoliczność nie narusza w niczym nowych kryteriów, wprowadzonych postanowieniami dekretu o postępowaniu podatkowym oraz rozporządzeniem ministra skarbu o księgach handlowych, księgach uproszczonych i podatkowych, które to przepisy posługują się pojęciami: sprzedaż (zakup) towarów:

1. w większych ilościach,
2. celem dalszej odsprzedaży lub przeróbki.

W świetle nowych przepisów podatkowych zagadnienie większych ilości towaru jest aktualne zasadniczo w typie przedsiębiorstw nastawionych na sprzedaż towarów, zarówno celem ich dalszej odsprzedaży i przeróbki jak i dla konsumpcji, nigdy zaś w typie przedsiębiorstw nastawionych wyłącznie na zbyt celem dalszej odsprzedaży lub przeróbki.

Te właśnie przedsiębiorstwa będzie można oznaczyć z charakteru ich działalności przedsiębiorstwami *hurtowymi* (*półhurtowymi*).

Z powyższego wynika, że w przypadku sprzedaży (zakupu) towaru celem dalszej odsprzedaży lub przeróbki, ilość sprzedawanego (zakupywanego) towaru jest obojętna. W tym bowiem przypadku zachodzi zawsze obowiązek ujawnienia w księgach handlowych odbiorców i dostawców, chociażby ilość sprzedawanego (zakupionego) towaru była niewielka.

Księgowość zatem przedsiębiorstw nastawionych na tego rodzaju sprzedaż (z wyłączeniem sprzedaży konsumentom) powinna zawierać zgodne z rzeczywistością imiona,

nazwiska (nazwy firm) oraz adresy *wszystkich* dostawców i odbiorców niezależnie od zakupywanej lub sprzedawanej ilości towarów.

Ad 1. i 2. — Jeżeli chodzi o wysokość stawki podatku obrotowego, to pobierana przez Urząd Skarbowy stawka 2% jest właściwa; art. 17 dekretu o podatku obrotowym nie przewiduje ulgowych stawek podatkowych od obrotów, osiągniętych ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu i nieprzerobionych towarów, jeżeli obroty odbywają się w handlu hurtowym czy nawet tzw. „transzytowym”.

Od zasady tej ustawa zna jedynie dwa wyjątki, które jednak w konkretnym przypadku nie mogą mieć zastosowania a mianowicie:

- a) stawka podatku wynosi 1% od obrotów, osiągniętych ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu i nieprzerobionych towarów przez spółdzielnie należące do związków rewizyjnych, jak również przez przedsiębiorstwa państwowe i związków samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego,
- b) stawka podatku wynosi 3% (zamiast 4%) przy świadczeniach przedsiębiorstw budowlanych, państwowych i związków samorządu terytorialnego oraz pozostających pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego oraz przy świadczeniach spółdzielni budowlanych należących do związków rewizyjnych.

Co dotyczy ulgowych stawek w innych krajach, o których wspomina Czytelnik, to ze znanych nam systemów podatkowych, przewidują je ustawodawstwa francuskie, włoskie i niemieckie (od r. 1935).

Ad 3 i 4. — Z brzmienia firmy Czytelnika („reprezentacje”) oraz z przedstawionego stanu faktycznego należałoby wnosić, iż częściowo obroty przedsiębiorstwa mogłyby być uznane jako wypływające z działalności *pośrednictwa handlowego*.

Przez pośrednictwo rozumie się wszelkie czynności, w których wyniku nastęrcza się osobom trzecim sposobność do zawarcia między nimi jakiegokolwiek umowy albo pośredniczy się przy jej zawarciu. Obrotem w tym przypadku będzie prowizja i inne wynagrodzenia za wykonane usługi.

Jeżeli jednak pośrednik posiada towar lub nim dysponuje, to płaci podatek od pełnego obrotu bez względu na to, czy działa w imieniu i na rachunek osób optających podatek obrotowy czy też osób nie optających podatku.

Od tej zasady istnieje wyjątek: jeżeli bowiem pośrednik działa w imieniu i na rzecz przedsiębiorstw państwowych i związków samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstw pozostających pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego, to pomimo posiadania towaru lub dysponowania nim płaci podatek od prowizji.

Należy tu podkreślić, iż prowadzenie handlu jednocześnie na rachunek własny i cudzy nie stanowi przeszkody do ustalenia podatku: od obrotu jako pośrednictwa także wówczas, gdy przedmiotem pośrednictwa handlowego są towary tej samej firmy, której towary są równocześnie przedmiotem handlu towarowego. Stawka podatku od tych obrotów wynosi 8%.

Ad 5. Okoliczność, iż podatnik prowadzi księgi handlowe pozostaje bez wpływu na wysokość *zasadniczej* stawki podatku; jedynie w przypadku, gdyby mimo ustawowego obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych, ksiąg uproszczonych lub podatkowych, podatnik ksiąg nie prowadził lub też prowadził je nieprawidłowo, stawki zasadnicze podwyższa się o 50%.

Prowadzenie zatem prawidłowych (formalnie i materialnie) ksiąg handlowych uwalnia podatnika jedynie od wspomnianej zwyczajki stawki podatkowej.

Ujawnienie dostawców i odbiorców.

P. S. Sopot. — W związku z podniesionymi wątpliwościami odnośnie wykładni art. 85 dekretu o postępowaniu podatkowym oraz postanowień § 5 rozporządzenia ministra skarbu z dnia 31 października 1946 r. o księgach handlowych, księgach uproszczonych i podatkowych, ograniczamy się do przytoczenia wyjaśnienia władz naczelnych w tej mierze, które normują również w tym zakresie postępowanie władz skarbowych.

Wspomniany przepis stwierdza m. in., iż: „Prawidłowe księgi handlowe powinny zawierać zgodne z rzeczywistością imiona, nazwiska (nazwy firm) oraz adresy odbiorców i dostawców przy sprzedaży (zakupie) towaru bądź w większych ilościach, bądź celem dalszej odsprzedaży lub przeróbki.”

Przepis ten — zgodnie z jego literalnym brzmieniem — nakłada obowiązek ujawnienia w księgach handlowych — odbiorców i dostawców w dwóch przypadkach:

1. przy sprzedaży (zakupie) towaru celem dalszej odsprzedaży lub przeróbki oraz
2. przy sprzedaży (zakupie) towaru w większych ilościach.

Z powyższego wynika, że w przypadku sprzedaży (zakupu) towaru celem dalszej odsprzedaży lub przeróbki, ilość sprzedawanego (zakupywanego) towaru jest obojętna, gdyż w tym przypadku obowiązek ujawnienia w księgach handlowych odbiorców i dostawców zachodzi zawsze, chociażby ilość sprzedawanego (zakupionego) towaru była niewielka.

Księgowość zatem przedsiębiorstw nastawionych na tego rodzaju sprzedaż (z wyłączeniem sprzedaży konsumentom) powinna zawierać zgodne z rzeczywistością imiona, nazwiska (nazwy firm) oraz adresy *wszystkich* dostawców i odbiorców niezależnie od zakupywanej lub sprzedawanej ilości towaru.

Księgowość natomiast przedsiębiorstw nastawionych jednocześnie:

- a) na sprzedaż towaru celem dalszej odsprzedaży tego towaru lub jego przeróbki i
- b) na sprzedaż konsumentom — powinna zawierać wszystkich dostawców i odbiorców określonych pod a) i tych spośród odbiorców określonych pod b), którzy zakupują towar w większych ilościach niezależnie od tego, w jakim celu nabywają większą ilość towaru.

Tak samo księgowość przedsiębiorstw nastawionych na sprzedaż bezpośrednią konsumentom (sprzedaż detaliczną) powinna ujawniać tylko takich odbiorców, którzy zakupują towar w większych ilościach.

Co do zagadnienia większej ilości towaru, to należy je ujmować na podstawie *doświadczenia handlowego* sprzedawców, przede wszystkim pod kątem widzenia celów bezpośredniej konsumpcji odbiorcy. Za transakcję sprzedaży w większych ilościach należy więc uważać sprzedaż towaru w ilościach przekraczających normalne, przeciętne zapotrzebowanie konsumenta np. sprzedaż mąki, cukru, soli — na worki, mięsa w ćwierciach, papieru w belach, ołówków na grosy, materiałów odzieżowych na sztuki, całych skór itp.

Zwrócić jednak należy uwagę, że zagadnienie większych ilości towaru jest aktualne zasadniczo w typie przedsiębiorstw nastawionych na sprzedaż towarów, zarówno celem ich dalszej odsprzedaży i przeróbki, jak i dla konsumpcji, nigdy zaś w typie przedsiębiorstw nastawionych wyłącznie na zbyt celem dalszej odsprzedaży i przeróbki (hurtowych i półhurtowych).

Wyjaśnienia niniejsze mają zastosowanie do przedsiębiorstw wszystkich sektorów życia gospodarczego.

Zgodnie z przepisem § 19 rozporządzenia ministra skarbu z dnia 31 października 1946 r. o księgach handlowych, księgach uproszczonych i podatkowych, wspomniany przepis art. 85 dekretu o postępowaniu podatkowym ma zastosowanie *1 do ksiąg uproszczonych* oraz, że księgi nie odpowiadające temu przepisowi, jako nie będące prawidłowymi, nie stanowią dowodu w postępowaniu podatkowym; w tym przypadku podstawa opodatkowania ustalona zostanie w drodze oszacowania.

Zygmunt Mielcarzewicz

Koncesjonowanie handlu

Biuro do Spraw Koncesjonowania Handlu wyjaśnia, iż obowiązkowi uzyskania zezwolenia podlegają poza przedsiębiorstwami handlowymi również przedsiębiorstwa i zakłady usługowe.

Z przedsiębiorstw usługowych m. in. podlegają koncesjonowaniu:

przedsiębiorstwa zabaw, widowisk, gier oraz rozrywek publicznych,

zakłady lecznicze, uzdrowiska, zdrojowiska, ambulatoria lecznicze zwierząt. Również koncesjonowaniu podlegają laboratoria bakteriologiczne i dla celów diagnostyki, o ile są prowadzone w charakterze przedsiębiorstwa a nie gabinetów lekarskich;

z zakładów usługowych podlegają przedsiębiorstwa pośrednictwa zawierania małżeństw.

Koncesje na półhurt

Rozporządzenie dzieli przedsiębiorstwa na handel hurtowy i zagraniczny — nie wspomina o przedsiębiorstwach półhurtu. Z treści jego nie wynika jednak zakaz ubiegania się o zezwolenie na półhurt ani też zakaz udzielania takich zezwoleń przez władzę przemysłową II-ej Instancji.

Określenie branży.

Obowiązkiem każdego petenta jest, tak w podaniu jak i w kwestionariuszu, określić szczegółowo branżę lub kilka branż, dotyczących jego przedsiębiorstwa. Branże winny być określone jak najdokładniej i dlatego wskazane jest posługiwanie się szczegółowym wykazem branż, a nie wykazem grup branżowych.

Konsumy nie podlegają koncesjonowaniu tylko w tym wypadku, gdy są prowadzone w formie zamkniętej jedynie dla obsługi załogi danego zakładu.

Przedsiębiorstwa nowopowstające niezależnie od obowiązku uzyskania potwierdzenia odbioru złożonego podania, obowiązane są uzyskać potwierdzenie zgłoszenia.

Opłaty osób zwolnionych od podatku obrotowego (np. prowadzonych przez osadników na Ziemiach Odzyskanych) podstawą do obliczenia opłaty jest obrót przedsiębiorstwa osiągnięty w czerwcu 1947 r.

Fakt, że obrót ten został zwolniony od opodatkowania na podstawie uprawnień, przysługujących w tym zakresie

Ministerstwu Skarbu, nie zmienia charakteru prawnego obrotu, który nie jest w tym wypadku obrotem wolnym od opodatkowania w rozumieniu art. 3-go dekretu o podatku obrotowym lecz jest obrotem, zwolnionym od podatku obrotowego na zasadzie zarządzenia ministra skarbu.

Jeżeli faktyczny obrót okaże się mniejszy od ustalonego przez Urząd Skarbowy, wówczas po złożeniu odpowiedniego wniosku zainteresowany powinien otrzymać zwrot odpowiedniej części opłaty.

P. J. P. — Nisko. Winien Pan się ubiegać o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie swego przedsiębiorstwa, ponieważ sprzedaje Pan swe produkty poza wytwórnią, rozwijając je własnym wozem.

Administracja Wydawnictwa „Hasło Ogrodniczo-Rolnicze” w Tarnowie. Wydawnictwo Panów — Dwumiesięcznik „Hasło Ogrodniczo-Rolnicze” winno się ubiegać o uzyskanie zezwolenia na jego prowadzenie, albowiem jest przedsiębiorstwem usługowym. Podanie o udzielenie zezwolenia należy wnieść do władz przemysłowych II instancji. Od obowiązku uzyskania zezwolenia zwolnione są jedynie przedsiębiorstwa wymienione w § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 310).

„W” „W” — Katowice.

1. Prowadzenie biura buchalteryjnego przez Pana jako samodzielnego księgowego wymaga uzyskania zezwolenia (koncesji) z mocy ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 220), gdyż biuro to jest przedsiębiorstwem usługowym w rozumieniu par. 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 311), zaś stosunek Pana do tego biura nie jest oparty na przepisach rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 323).
2. Ponieważ biuro buchalteryjne prowadził Pan już w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r., przeto może Pan wykazać swoje przygotowanie fachowe przez złożenie zaświadczenia właściwego zrzeczenia kupieckiego, które stwierdza handlowe kwalifikacje Pana.
3. Jeśli buchalter, wykonywujący dorywczo pracę w poszczególnych instytucjach nie pozostaje do tych instytucji

w stosunku umownym o pracę pracowników umysłowych w myśl rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 16 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 35, pz. 323) lub z mocy innych przepisów publiczno-prawnych (np. służba państwowa itp.), — wówczas winien on uzyskać zezwolenie na zawodowe wykonywanie czynności handlowych (usługowych) w myśl ustaw z dnia 2 czerwca 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 220).

B. Gl.

Co i jak powinien załatwić w urzędzie skarbowym kupiec, ubiegający się o koncesję handlową.

Do dnia 15 listopada 1947 r. pozostaje zaledwie miesiąc czasu, w ciągu którego kupcy chcąc uzyskać koncesję handlową, powinni załatwić formalności związanych z uzyskaniem wszelkich załączników do podania o udzielenie zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego.

Wobec powyższego sądzę, że kilka zasadniczych wskazówek, podanych niżej, zaoszczędzą tak kupcom jak i urzędnikom urzędów skarbowych dużo czasu i przyczynią się do usprawnienia akcji koncesjonowania handlu.

Wskazówki poniższe ograniczone są jedynie do spraw załatwianych przez urzędy skarbowe (rewizyjne), natomiast całokształt czynności związanych z uzyskaniem koncesji handlowej omówiony był już w poprzednich numerach naszego pisma.

I. Kto zamierza uruchomić przedsiębiorstwo handlowe lub zacząć zawodowo wykonywać czynności handlowe w terminie do dnia 31 grudnia 1947 r. może to uczynić przed uzyskaniem zezwolenia pod warunkiem uprzedniego wniesienia podania do właściwej władzy oraz opłat (nie dotyczy to jednak ani handlu hurtowego ani handlu zagranicznego, które to przedsiębiorstwa mogą być uruchomione dopiero po uzyskaniu zezwolenia).

W powyższym wypadku zamierzający uruchomić nowe przedsiębiorstwo winien jednocześnie z opłatami złożyć właściwemu urzędowi skarbowemu oświadczenie na piśmie, że ani sam, ani jego małżonek, ani też jego krewni wstępni, zstępni lub rodzeństwo, ani też osoby spokrewnione w tym samym stopniu z jego małżonkiem, ani też żadna osoba, z którą zawarł umowę spółki, nie prowadzili w dniu 1-go września 1947 r. przedsiębiorstwa handlowego i nie wykonywali zawodowo zarobkowych czynności handlowych (nie dotyczy to jednak Ziemi Odzyskanych, gdzie do końca 1948 r. mogą być zakładane nowe przedsiębiorstwa bez składania wymienionego wyżej oświadczenia).

II. Wszyscy ubiegający się o zezwolenie, czy też dla istniejącego już przedsiębiorstwa, czy też dla przedsiębiorstwa dopiero projektowanego, winni uzyskać w urzędzie skarbowym:

- a) zaświadczenie o uiszczeniu opłaty koncesyjnej,
- b) zaświadczenie o zadłużeniu podatkowym patenta. Wydanie tego ostatniego zaświadczenia urzędy skarbowe nie mogą uzależniać od uprzedniego uregulowania należności przypadających od podatnika.

III. Wszyscy ubiegający się o ulgi w wysokości opłaty koncesyjnej winni uzyskać we właściwym urzędzie skarbowym zaświadczenie, stwierdzające okoliczność, że patentowi nie dokonano domiaru zaliczek na podatek obrotowy w trybie art. 126 post. podat. za miesiące styczeń — maj 1947 r. Zaświadczenie to należy dołączyć do podania o ulgi składanego w Izbie Przemysłowo-Handlowej.

IV. a) Podanie o udzielenie zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego lub zawodowe wykonywanie czynności handlowych podlega opłacie skarbowej w kwocie 500,— zł;

b) każdy załącznik do podania o udzielenie zezwolenia podlega opłacie skarbowej po 5,— zł, bez względu na to, czy jest nim oryginał i czy od niego uiszczono poprzednio jakkolwiek opłatę;

c) dowód uiszczenia opłaty koncesyjnej oraz zaświadczenie o zadłużeniu podatkowym patenta podlegają opłacie skarbowej po 50,— zł od każdego z tych dokumentów;

d) ewentualne podania o wydanie tych zaświadczeń podlegają opłacie skarbowej po 30,— zł, przy czym podania wnoszone przez organizacje branżowe kupiectwa imieniem swych członków, jako podania dotyczące 2 lub więcej osób, podlegają opłacie skarbowej od podania tyle razy, ile osób wymieniono w podaniu w charakterze zainteresowanych;

e) podanie o zwrot nadpłaty jest wolne od opłaty skarbowej.

V. a) Przepuszczalny obrót miesięczny (dla przedsiębiorstw zakładanych po miesiącu czerwcem 1947 r.) urzędy skarbowe będą ustalać w drodze porównania z innymi przedsiębiorstwami podobnej branży, pracującymi w podobnej sytuacji gospodarczej jak powstające przedsiębiorstwo. Decyzja urzędu skarbowego w tej sprawie jest w rozumieniu przepisów post. podat. decyzją główną, od której zainteresowanemu służy odwołanie;

b) jeżeli podstawa obliczenia opłaty obejmuje obroty, podpadające pod różne punkty tabeli opłat, opłatę oblicza się oddzielnie dla każdego rodzaju obrotów według przewidzianej w tabeli dla tego rodzaju obrotów cyfry procentowej;

c) od obrotów z handlu towarowego opłata za zezwolenie może być pobierana od całości obrotów albo tylko według pktu 2 lit. a. tabeli opłat (np. dla miasta Poznania 5,5%), albo tylko według pktu 2 lit. b. tej tabeli (np. dla m. Poznania 10%). Z tego wynika, że tzw. półhurt winien płacić w Poznaniu 10% od całego obrotu za miesiąc czerwiec 1947 r., rozbijanie zaś na opłaty od obrotu od hurtu i na opłaty od obrotu od detalu w wypadku półhurtu nie jest dopuszczalne.

Komunikaty i różne wiadomości

Biuro reklamacyj kolejowych

przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31 przyjmuje do załatwienia sprawy dotyczące reklamacyj kolejowych od wszelkich władz, urzędów, zjednoczeń przemysłowych, central handlowych, spółdzielni, związków Samopomocy Chłopskiej, zrzeszeń oraz przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych prywatnych.

Listy przewozowe, co do których istnieje wątpliwość odnośnie prawidłowości i wysokości pobranych przez kolej opłat, sprawy zaginięcia przesyłek oraz wszelkie inne sprawy związane z przesyłką towarów prosimy kierować do Biura Reklamacyj.

Tytułem opłaty za sprawdzenie listów pobiera się od listu przewozowego 1 zł oraz 20% od wyreklamowanych sum.

Nadsyłajcie listy przewozowe celem sprawdzenia prawidłowości obliczeń pamiętając o tym, że po roku reklamacje przedawniają się.

Biuro udziela wszelkich informacji ustnych, pisemnych i telefonicznych.

Telefony nr 78-62, 23-65, 23-66, 29-52, 29-53.

Handel zagraniczny

Czechy

Czeska wytwórnia obrabiarek i motorów elektrycznych poszukuje kontaktów z rynkiem polskim.

Informacji udziela Wydział Handlu Zagranicznego Izby.

Niemcy

Firma handlowa niemiecka z radzieckiej strefy okupacyjnej pragnie importować do Polski: wyroby przemysłu tekstylnego, posamenty, obuwie, surowiec pergaminowy, części do maszyn tekstylnych, towary żelazne, artykuły dentystyczne, galanterijne, laboratoryjne, biżuteryjne, elektryczne, zabawkowe, podarkowe, szklane, fajansowe, porcelanowe, sprzęty domowe i kuchenne oraz instrumenty muzyczne.

Firma ta oddałaby chętnie swoje przedstawicielstwo któremuś z miejscowych kupców.

Zmienione zadania „Zagrotu”.

Z dniem 1 września br. obowiązuje nowa, choć prowizoryczna instrukcja dla Polskiego Towarzystwa Obrotu Towarowego z Zagranicą („Zagrot”). Działalność „Zagrotu” została ograniczona w zasadzie tylko do sektora prywatnego, dla pozostałych zaś dwóch sektorów właściwość Zagrotu ogranicza się tylko do tych wypadków, gdy instytucje państwowe lub spółdzielcze sprowadzają towar na zlecenie przedsiębiorstw prywatnych. Została też uproszczona technika składania podań. Należy je składać pod adresem „Zagrotu”, Warszawa, Sienkiewicza 4, najlepiej przez Zrzeszenie Eksporterów i Importerów R. P. Wszyscy członkowie Zrzeszenia E. i I. R. P. otrzymają instrukcję w pełnym brzmieniu od Zrzeszenia. W związku z ograniczeniem zadań

Zagrotu do sektora prywatnego powstaje zagadnienie reorganizacji tej instytucji, co jest obecnie przedmiotem rozważań zainteresowanych czynników. Tendencje kół samorządu gospodarczego idą w kierunku zlikwidowania „Zagrotu” i podziału jego funkcji pomiędzy Związek Izb Przemysłowo-Handlowych (Izba Urzędująca) oraz Zrzeszenie Eksporterów i Importerów, a co najmniej przejęcia wszystkich udziałów przez samorząd gospodarczy.

Eksporтеры francuscy artykułów ujętych umową handlową.

Wina i spirytualia (Vins et spiritueux)

THOMAS & MARQUEZ, 10, quai Aspirant Herber, Sète (Hérault)

BOULMIER, 39, rue de la Chaussée d'Antin, Paris 9e
Bertrand de LADOUCKETTE, 42, rue de Villejust, Paris 16e
Louis BERT & Cie, Barsac (Gironde)

M. Jean TOUS, Directeur général de l'Union des Cafetiers
Brestoises, route Neuve, Lambézellec (Finistère).

R. DAUGE, 5, rue Jean Pigeon, Charenton (Seine)

Frédéric AUDY, 42, cours Balguerie Stuttenberg, Bordeaux
Sté Immobilière et Agricole de l'Harrach, 8, Bd. Baudin, Alger

Union Coopérative de Viticulteurs charantaïs, à Cognac (Charente)

J. J. GALHAUD, „Le Manoir”, St-Emilion (Gironde)

Union Vendéenne à Cholet (Mnè-et-Loire)

BOUCHARD Aîné et fils à Beaune (Côte d'Or)

Vce Constant POCHEUX, 6, cours d'Herbouville, Lyon
BERTRAND-POULY, 7, avenue du Maréchal Foch, Libourne (Gironde)

John EXSHAW & Cie, 67 Av. Emile Connord, Bordeaux

Marcellin MARCEAU, 57, rue Minvielle, Bordeaux (Gironde)

MESTREZAT-PRELLER, 17, cours de la Martinique, Bordeaux

Georges POTIS, 40, allées d'Orléans, Bordeaux

Champagne de CASTELLANE, Epernay (Marne)

NOVEX, 94, Bd. St-Marceaux, Reims (Marne)

de VENOGE, rue de Commerce, Epernay (Marne)

Pokosty (Vernis naturels)

FRANCOLOR, 9, avenue George V, Paris

Sté Anonyme des matières colonantes et produits chimiques de St-Denis, 69, rue de Miromesnil, Paris 8ème.

Maurice ROUVET, à Toumus (Sône-et-Loire) lieu dit Beau Soleil

Sté Française de peinture et vernis, 24, rue Charras, Marseille (B. d. R)

Usines de la SEIGNEURIE, 2, rue Meissonnier, Pantin (Seine)

Talk (Talcs)

TALCS DE LUZENAC, à Luzenac en Ariège (Ariège)
MARTY & PARAZOLS, à Reynès, (Pyr. Orientales).

Nasiona (Séances)

TEZIER Frères, 27, Av. Gambetta, Valence-s-Rhône (Drôme)

CAMUT & IMBACH, 9, rue du Pré Pigeon, Angers (M. & L.)

Ets. BLAIN à St-Remy de Provenances (Bouches-du-Rhône)

J. CESBRON, 10, rue Gutenberg, Angers (M. & L.)

L. CLAUSE, à Bretigny-s-Orge (S. & O.)

VILLMORIN ANDRIEUX & Cie, 4, quai de la Mégisserie, Paris 1er

MOREAU Frères à Brain-sur-l'Zuthion (M. & L.)

LE PAYSAN, 89, rue Joseph Vermot, Avignon (Vaucluse).

Korek (Liège)

Alfred BORGEAUD & Fils, 53, rue Polignac, Alger

Jean BRACCO, 6, rue Berthier, Toulon (Var)

ALLIBERT à Monestier-de-Clermont (Isère)

DUPLAN, à Barbaste (Lot-et-Garonne)

LAMY à Voiron (Isère)

NEGRE & Cie, 5, Bd de la Glacière, Marseille

Rafja (Raphia)

Comptoir FRANCE-ORIENT, I, place Gabriel Péri, Marseille
PROFRACOL (Aux produits français coloniaux) 51, rue Rodier, Paris 9ème.

Włókno roślinne (crin vegetal)

Comptoir FRANCE-ORIENT, I, Place Gabriel Péri, Marseille.

Przy nawiązaniu kontaktu z powyższymi firmami należy się powołać na polecenie przez Association Nationale Economique, Paris (XVII-e) 106. Boulevard Maiesherbes.

ŚWIĄTECZNE

nouworoczne pocztówki, kalendarze, szopki,
bajki, gry, makatki, dostarcza Wydawnictwo

„INTERPRINT“

KRAKÓW, ul. Św. Gertrudy 12 – Telefon 575-80
WARSZAWA, ulica Marszałkowska 137

„CHEMERGON“

Fabryka chemiczno-farmaceutyczna

Poznań, ul. Fabryczna 31 – Tel. 21-70

poleca ogólnie znanej jakości preparaty:

Baby-Cream „Wanolan“

pasta do zębów „Białyzab“

cukierki Eu-Mint przeciw kaszlowi i chrypcie

Segregatory

skoroszuły

- E M J O T -

praktyczne - trwałe - estetyczne
Żądać we wszystkich składach papieru

Centrala Maszyn i Przybor. Biurowych

Naprawa: Maszyn do pisania - Liczniki - Powielacze
i Kas rejestracyjnych

Przeróbka: Maszyn do pisania na układ polski

KUPNO

SPRZEDAŻ

Wł. Cz. Filipiak

Poznań, Św. Marcin 32 — Tel. 88-19

Opakowania i kartony dla przemysłu spożywczego, cukierniczego i chemicznego wykonuje

Wytwórnia Opakowań Papierowych i Tekturowych

właśc.: J. DOMIN

Poznań, ul. Mylna 24 — Tel. 94-11

Otrzymaliśmy nowy transport

białej emalii

HURTOWNIA NACZYŃ KUCHENNYCH

„HERKULES“ M. Bielecki i Ska

Centrala: Łódź, Piotrkowska 31

Punkt rozdzielczy:

Poznań, ul. Roosevelta 19 - tel. 6472

Polecamy naczynia emaliowane w pełnym asortymencie

Oplata pocztowa uliszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

Polaku-Katoliku!

„Słowo Powszechne”
to Twój dziennik

Wielkop. Oddział Redakcji i Administracji
w Poznaniu
ulica Zygmunta Augusta nr 10a
przy Dyrekcji Kolei Państw.

»Rubin« Najlepsza pasta
do obuwia i podłóg

Fabryka Chemiczna
A. Krzymański Sukc.
Poznań, ul. Koronarska 8 — Tel. 33-57

Kupujemy wszelkie woski i parafinę

Aleksander Jakubowski

**Hurtownia papieru,
Artykułów piśmiennych**

Poznań, Al. Marcinkowskiego 20
Tel. 38-72 i 38-73

Oddział w Szczecinie, ul. Małkowskiego 26
Tel. 25-48

na SEZON ŚWIĄTECZNY
poleca ozdoby szklane, zimne ognie,
karty świąteczne i noworoczne,
konces. Hurtownia kart do gry

Cena ogłoszeń: za 1 mm na stronie 4-lamowej zł 15,—

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P.A.P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel.: 78-62, 23-65, 23-66

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja
Reklamy Fr. Krajna — Spadkobiercy
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Telefon
30-80 i oddz. Kraków, Rynek Gł. 46 —
Tel. 503-66 — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 16
Tel. 17-66 — Toruń, ul. Mostowa 38.

Administracja: Księgarnia Wilak Po-
znań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40
Konto P. K. O. — V - 4085
Cena numeru 30,—zł, prenumerata
kwartalna 300,—zł